

**КРИМІНАЛЬНЕ ПРАВО ТА КРИМІНОЛОГІЯ.
КРИМІНАЛЬНО-ВИКОНАВЧЕ ПРАВО**

УДК 340.13:314.15ЄС

Багаденко Ірина Петрівна,
кандидат юридичних наук, старший науковий співробітник,
начальник відділу ДНДІ МВС України, м. Київ, Україна,
ORCID ID 0000-0002-3350-4411

**НОРМАТИВНО-ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ МІГРАЦІЇ
В ЄВРОПЕЙСЬКОМУ СОЮЗІ ТА ОКРЕМИХ ЄВРОПЕЙСЬКИХ
КРАЇНАХ У КОНТЕКСТІ ВОЄННОГО СТАНУ В УКРАЇНІ**

Статтю присвячено дослідженню стану нормативно-правового регулювання міграції в Європейському Союзі та окремих європейських країнах. Здійснено огляд актуальних нормативно-правових актів Європейського Союзу, а також чинного законодавства окремих зарубіжних країн у сфері міграції. Зосереджено увагу на питаннях співробітництва України з Європейським Союзом загалом і з окремими зарубіжними країнами у сфері безпеки, зважаючи на воєнний стан, що триває в Україні.

Ключові слова: *нормативно-правове регулювання, міграція, тимчасовий захист, воєнний стан.*

Питання регулювання міграційних процесів почало турбувати міжнародну спільноту ще в повоєнні роки. Так, від регламентації міжнародного захисту та визначення терміна «біженець» (1951) до встановлення мінімальних стандартів стосовно надання тимчасового захисту із відповідним закріпленням поняття «особи, яка потребує тимчасового (додаткового) захисту» (2001) міжнародна та європейська нормативно-правова база у сфері міграції вдосконалювалась, охоплюючи актуальні проблеми іноземців та апатридів, вимушених шукати притулку поза країною свого походження. Розпочате в лютому 2022 року повномасштабне російське вторгнення в Україну, що призвело до масової міграції українських громадян до країн-членів ЄС, спонукало Раду ЄС до актуалізації Директиви 2001/55/ЄС стосовно надання тимчасового захисту, ухвалення нового Пакту про міграцію та притулок, запровадження програми фінансової підтримки України, укладання безпекових угод тощо.

Свої роботи питанню регулювання міграційних процесів, у тому числі в умовах АТО/ООС присвячували такі українські вчені: О.О. Вороніна, М.Б. Денисенко, А.Я. Кваша, Я.А. Максименко, О.В. Поліщук, Г.І. Рибак, І.С. Уварова та ін. Водночас, беручи до уваги масштаби міграційних процесів, викликаних російською збройною агресією, що за окремими оцінками перевищили масштаби вимушеної міграції за часів Другої світової війни, виникає потреба в дослідженні організаційно-правового

© Bahadenko Iryna, 2024

DOI (Article): [https://doi.org/10.36486/np.2024.2\(64\).10](https://doi.org/10.36486/np.2024.2(64).10)

Issue 2(64) 2024

<https://naukaipravoohorona.com/>

реагування Європейської спільноти загалом та окремих країн-членів ЄС на масові переміщення українських громадян, а також пов'язані із цими процесами проблемні питання соціально-економічного та політичного характеру з метою подальшого набуття досвіду в зазначеній сфері діяльності відповідальних органів.

Мета статті – дослідити сучасний стан нормативно-правового регулювання міграції в Європейському Союзі та окремих європейських країнах у контексті воєнного стану в Україні.

Так, серед основних міжнародних нормативно-правових актів, а також нормативно-правових актів ЄС у сфері регулювання міграції слід виокремити такі.

Женевська конвенція (IV, 1949) про захист цивільного населення під час війни врегулювала поведінку сторін під час можливого в майбутньому військового конфлікту або війни. При цьому, було підписано додаткові Протоколи (I, II) стосовно захисту жертв збройних конфліктів як міжнародного, так і не міжнародного характеру.

Конвенція про статус біженців (1966) зазначає, що статус біженець надається з підстав, які мають індивідуальний (на відміну від положень Конвенції 1951 року) характер. Зокрема, це особа, яка внаслідок обґрунтованих побоювань стала жертвою переслідувань за ознаками раси, віросповідання, національності, громадянства (підданства), належності до певної соціальної групи або політичних переконань перебуває за межами країни своєї громадянської належності та не може користуватися захистом цієї країни, або не бажає користуватися цим захистом внаслідок таких побоювань. Додатковим Протоколом щодо статусу біженців (1967) регламентовано співпрацю національних органів влади з ООН у зазначеній сфері.

Конвенція, яка визначає державу, відповідальну за розгляд заяв про надання притулку, поданих в одній із держав-членів Європейських Співтовариств (Дублінська конвенція, 1990) встановлює зобов'язання щодо піклування про заявника, який подав клопотання про надання притулку в іншій державі-члені [1].

Протокол про попередження і припинення торгівлі людьми, особливо жінками і дітьми, і покарання за неї, що доповнює Конвенцію ООН проти транснаціональної організованої злочинності, прийнятий резолюцією 55/25 Генеральної Асамблеї (2000), спрямований на попередження торгівлі людьми і боротьбу з нею, приділяючи особливу увагу жінкам і дітям; захист та допомога жертвам такої торгівлі при повній повазі їхніх прав людини; заохочення співробітництва між державами-учасницями в досягненні цих цілей. Додатковий Протокол проти незаконного ввозу мігрантів по суші, морю і повітрі, що доповнює зазначену вище Конвенцію ООН, спрямований на попередження незаконного ввозу мігрантів і боротьбу з ним, а також заохочення співробітництва між державами-учасницями у досягненні цих цілей при забезпеченні захисту прав незаконно ввезених мігрантів (2000).

Директива Ради 2001/55/ЄС визначає мінімальні стандарти для надання тимчасового захисту у випадку масового напливу переміщених осіб та заходи, що сприяють збалансованості зусиль між державами-членами щодо прийому таких осіб та понесення наслідків цього [2].

Метою Директиви Ради 2001/40/ЄС щодо взаємного визнання рішень про видворення громадян третіх країн є зробити можливим визнання рішення про видворення, виданого компетентним органом в одній державі-члені щодо громадянина третьої країни, який знаходиться на території іншої держави-члена.

Директива Ради 2002/90/ЄС, визначає допомогу при несанкціонованому в'їзді, транзиті та перебуванні.

Директива Ради 2003/110/ЄС про сприяння транзиту з метою видворення повітряним шляхом є встановлення заходів щодо сприяння компетентними органами в аеропортах держав-членів транзиту для видворення повітряним транспортом у супроводі та без.

Положення, закріплені в Директиві 2003/109/ЄС про правовий статус громадян третіх країн, які тривалий час (не менше 5 років) проживають на території країн-членів ЄС, забезпечують іммігрантам основні економічні та соціальні права на рівні з громадянами ЄС. Крім того, передбачається право на пересування чи проживання особам, які мають дозвіл на проживання в одній з країн ЄС, на території інших.

Директива Ради 2003/86/ЄС встановлює право на возз'єднання сім'ї.

Директива Ради 2003/109/ЄС про правовий статус громадян третіх країн з правом довготривалого проживання визначає умови надання та скасування статусу довготермінового резидента, наданого державою-членом щодо громадян третіх країн, які законно проживають на її території, та пов'язані з цим права; а також умови проживання в державах-членах, відмінних від тієї, яка надала їм довгостроковий статус для громадян третіх країн, які мають такий статус.

Директива 2004/81/ЄС регламентує видачу посвідки на громадян третіх країн, які стали жертвами торгівлі людьми або сприяли нелегальній імміграції та співпрацюють з компетентними органами.

Директива Ради 2004/83/ЄС встановлює мінімальні стандарти визнання та статусу громадян третіх країн або осіб без громадянства як біженців або осіб, які іншим чином потребують міжнародного захисту, а також змісту наданого захисту [3].

Директива Ради 2004/82/ЄС з метою покращення прикордонного контролю та сприяння боротьбі з нелегальною міграцією зобов'язує перевізників завчасно передавати дані про пасажирів компетентному органу відповідної країни.

Директива 2008/115/ЄС встановлює загальні стандарти і процедури, що підлягають застосуванню в державах-членах для повернення незаконно перебуваючих громадян третіх країн, відповідно до основних прав – загальних принципів права Співтовариства, а також міжнародного права, у тому числі про захист біженців та зобов'язання з дотримання прав людини.

Директива 2011/95/ЄС визначає стандарти кваліфікації громадян третіх країн або осіб без громадянства як осіб, які отримують міжнародний захист.

Директива 2013/32/ЄС встановлює загальні процедури надання та відкликання міжнародного захисту.

Регламент (ЄС) 2017/2226 визначає створення системи «в'їзд-виїзд» (EES) для реєстрації даних про в'їзд / виїзд та відмову у в'їзді / виїзді громадянам третіх країн, які перетинають зовнішні кордони держав-членів.

Регламент (ЄС) 2018/1240 запроваджує Європейську систему інформації та авторизації подорожей (ETIAS) для громадян третіх країн, звільнених від вимоги щодо наявності візи під час перетину зовнішніх кордонів («візова вимога»), що дає змогу розглядати, чи наявність цих громадян третіх країн на території держав-членів ЄС становить загрозу безпеці, нелегальній імміграції тощо.

Регламент (ЄС) 2018/1861 встановлює умови та процедури для введення та обробки сповіщень у Шенгенській інформаційній системі (SIS) щодо громадян третіх країн та для обміну додатковою інформацією та додатковими даними з метою відмови у в'їзді та перебуванні на території держав-членів.

Регламент Європейського парламенту і ради (ЄС) № 2019/1896 про Європейську прикордонну і берегову охорону (Frontex) спрямований на подолання міграційних викликів та потенційних майбутніх викликів і загроз на зовнішніх кордонах.

Регламент (ЄС) 2020/493 запроваджує Систему фальшивих та офіційних документів у мережі Інтернет (FADO), метою якої є сприяння боротьбі з шахрайством із фальшивими документами і персональними даними.

Регламент (ЄС) 2021/2303 про створення Агентства Європейського Союзу з надання притулку (EUAA), яке замінило Європейське бюро з надання підтримки прохачам притулку (EASO), спрямований на більш оперативну та кращу технічну підтримку для підвищення ефективності систем надання притулку; покращання та прискорення процесу надання допомоги на прохання держав-членів; подальшу розробку оперативних стандартів тощо [4].

Перша Стратегія ЄС з організації добровільного повернення до країн походження мігрантів, які не мають права перебувати на території ЄС (2021), запроваджує практичні заходи для вдосконалення правового та операційного поля для повернення мігрантів з ЄС та з країн транзиту, поліпшення умов для такого повернення та створення програм реінтеграції.

Шенгенська стратегія (2021) передбачає зміцнення Шенгенської зони та стратегії її розвитку, зокрема шляхом удосконалення системи управління зовнішніми кордонами ЄС; зміцнення безпеки всередині Шенгенської зони для протидії транскордонній злочинності й тероризму, що передбачає посилення координації між органами поліції країн ЄС, тощо.

Спільна Декларація (ЄС) щодо законодавчих пріоритетів на 2021 рік та програму на наступні чотири роки (2020–2024) відображає ключові пропозиції Єврокомісії у сфері законодавства та політичних завдань, серед яких чільне місце посідає питання забезпечення свободи та безпеки в Європі (погодження нового Пакту про міграцію та надання притулку, підвищення ефективності контролю на зовнішніх кордонах ЄС).

Імплектаційне рішення Ради (ЄС) 2022/382 встановлює наявність масового припливу переміщених осіб з України (в контексті масштабного російського вторгнення) в розумінні ст. 5 Директиви 2001/55/ЄС та запровадження тимчасового захисту [5].

Регламент (ЄС) 2024/792 засновує Ukraine Facility – програму фінансової підтримки України від Європейського Союзу із розробленням відповідного плану для реалізації цієї Програми на період 2024–2027 років.

Пакт про міграцію та надання притулку (2024) спрямований на регулювання процедури надання притулку, управління притулком та міграцією, регулювання Eurodac тощо [6].

Угоди про гарантії безпеки (так звані безпекові угоди) протягом 2024 року укладено між Україною та всіма країнами G7. Згідно з ними вказані держави зобов'язуються підтримувати Україну (на тлі російської загрози) фінансами, озброєнням та гуманітарною допомогою.

Серед окремих європейських країн слід виокремити Польщу, де прийнято Закон від 12 березня 2022 року про допомогу громадянам України у зв'язку зі збройним конфліктом на території України (так званий спецзакон) [7].

У Чехії прийнято Звід законів про допомогу біженцям з України – Lex Ukrajina (станом на червень 2024 року – Lex Ukrajina 7). Ці закони регулюють: правовий статус біженців (надання тимчасового захисту, доступ до ринку праці або медичного обслуговування); соціальне забезпечення біженців (гуманітарний посібник, надання житла); доступ учнів до освіти та догляду за дітьми (дитячі групи) тощо. Крім цього, ухвалено Закон від 20 грудня 2023 року про внесення змін до Закону № 65/2022 «Про деякі заходи у зв'язку зі збройним конфліктом на території України, спричиненим вторгненням військ Російської Федерації, із змінами та інші пов'язані закони» (передбачає подовження терміну захисту та водночас скорочення соціальної підтримки) [8; 9].

У Латвії прийнято Закон від 04 березня 2022 року про підтримку цивільного населення України [10].

У Норвегії у 2022 році внесено зміни до Закону про доступ іноземців до Королівства та їх перебування тут (Закон про імміграцію) від 15 жовтня 2009 року шляхом доповнення розділом 7-5а «Тимчасовий колективний захист осіб, переміщених з України» [11].

Крім цього, державні програми добровільного повернення українців додому, що передбачають фінансування у вигляді надання разової грошової виплати, запроваджено в Чехії та Норвегії [12; 13].

Висновки. Отже, слід зазначити таке. У міжнародному співтоваристві загалом і європейському зокрема вже понад шістьдесят років успішно регулюються питання міграції та безпеки. При цьому, з урахуванням специфіки й наслідків збройних конфліктів і війн (від локальних до світового рівня), а також особливостей адаптації соціально-економічної сфери та політичного реагування розвинених країн до поточних викликів і загроз вносяться актуальні зміни та доповнення до міжнародних і європейських нормативно-правових актів. За вказаний період здійснено відповідні кроки у формуванні й удосконаленні міжнародного та європейського законодавства:

врегульовано підстави та особливості міжнародного й додаткового (тимчасового) захисту;

визначено та вирішено статус біженця та особи, яка потребує додаткового захисту;

регламентовано засади попередження та протидії транснаціональній організованій злочинності (зокрема, у сфері незаконної міграції, торгівлі людьми тощо);

передбачено правову можливість вільного пересування в європейському просторі, вільного вибору країни тимчасового (довгострокового) перебування;

закріплено норми щодо захисту жертв збройних конфліктів, жертв торгівлі людьми; встановлено підстави та процедуру повернення (реадмісії) громадян третіх країн; визначено напрями співробітництва та взаємодії розвинених країн у сфері безпеки як на європейському (зокрема, у червні 2024 році укладено безпекову угоду між ЄС та Україною), так і на міжнародному рівнях тощо.

На державному рівні окремих європейських країн взято до уваги поточний воєнний стан в Україні, що триває із лютого 2022 року, а також пов'язані із ним міграційні процеси українців, оголошену мобілізацію, потребу в підтримці України, насамперед в оборонній та економічній сферах, тощо.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Дублінська конвенція. URL: https://www.unhcr.org/ru/wp-content/uploads/sites/73/2019/12/%D0%94%D1%83%D0%B1%D0%BB%D0%B8%D0%BD%D1%81%D0%BA%D0%B0%D1%8F_%D0%BA%D0%BE%D0%BD%D0%B2%D0%B5%D0%BD%D1%86%D0%B8%D1%8F_1990.pdf (дата звернення: 25.03.2024).

2. Директива Ради 2001/55/ЄС про мінімальні стандарти для надання тимчасового захисту у випадку масового напливу переміщених осіб та про заходи, що сприяють збалансованості зусиль між державами-членами щодо прийому таких осіб та понесення наслідків цього від 20.07.2001 р. URL: <https://ips.ligazakon.net/document/MU01293> (дата звернення: 27.03.2024).

3. Council Directive 2004/83/EC on minimum standards for the qualification and status of third country nationals or stateless persons as refugees or as persons who otherwise need international protection and the content of the protection granted of 29 April 2004. URL: <https://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2004:304:0012:0023:EN:PDF> (дата звернення: 27.03.2024).

4. Regulation (EU) 2021/2303 of the European Parliament and of the Council on the European Union Agency for Asylum and repealing Regulation (EU) of 15 December 2021 No 439/2010. URL: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=Celex%3A32021R2303> (дата звернення: 27.03.2024).

5. Імплементативне рішення Ради (ЄС) 2022/382, що встановлює наявність масового напливу переміщених осіб з України у розумінні ст. 5 Директиви 2001/55/ЄС та запроваджує тимчасовий захист. URL: <https://ips.ligazakon.net/document/MU22006> (дата звернення: 27.03.2024).

6. Європарламент ухвалив Пакт про міграцію та надання притулку: хочуть посилити боротьбу з нелегальною міграцією. URL: <https://zn.ua/ukr/ECONOMICS/jevroparlament-ukhvaliv-pakt-pro-mihratsiju-ta-nadannja-pritulku-khochut-posiliti-borotbu-z-nelehalnoju-mihratsijeju.html> (дата звернення: 27.03.2024).

7. Уряд Польщі ухвалив спецзакон про допомогу українцям: захист продовжено, допомогу обмежено. URL: [https://uapl.info/uriad-polshchi-ukhvalyv-spetszakon-pro-dopomohu-ukraintsiam-zakhyst-prodovzheno-dopomohu-obmezheno/](https://uapl.info/uriad-polshchi-ukhvalyv-spetszakon-pro-dopomohu-ukraintsiam-zakhyst-prodovzheno-dopomohu-obmezhen/) (дата звернення: 27.03.2024).

8. У Чехії впроваджують зміни статусу проживання для біженців: які права матимуть українці. URL: <https://rubryka.com/2024/04/07/zminy-statusu-prozhyvannya-dlya-bizhentsiv/> (дата звернення: 29.03.2024).

9. У Чехії збираються платити українцям, які повертаються додому. URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-world/3804340-u-cehii-zbirautsa-platiti-ukraincam-aki-povertautsa-dodomu.html> (дата звернення: 29.03.2024).

10. Про підтримку цивільного населення України: Закон Латвійської Республіки від 04.03.2022 р. URL: <https://www.baltikon.lv/news/zakon-o-podderzhke-grazhdanskogo-naseleniya-ukrainy/> (дата звернення: 29.03.2024).

11. Закон про доступ іноземців до Королівства та їх перебування тут (Закон про імміграцію). URL: <https://lovdata.no/dokument/SF/forskrift/2009-10-15-1286?q=utlending> (дата звернення: 01.04.2024).

12. Чехія запустила програму для повернення українців додому: що про неї відомо. URL: <https://tsn.ua/ukrayina/chehiya-zapustila-programu-dlya-povernennya-ukrayinciv-dodomu-scho-pro-neyi-vidomo-2592336.html#:~:text=%D0%97%D0%B0%D0%B7%D0%BD%D0%B0%D1%87%D0%B0%D1%94%D1%82%D1%8C%D1%81%D1%8F%2C%20%D1%89%D0%BE%20%D0%9C%D1%96%D0%BD%D1%96%D1%81%D1%82%D0%B5%D1%80%D1%81%D1%82%D0%B2%D0%BE%20%D0%B2%D0%BD%D1%83%D1%82%D1%80%D1%96%D1%88%D0%BD%D1%96%D1%85%20%D1%81%D0%BF%D1%80%D0%B0%D0%B2,%22%2C%20%E2%80%94%20%D0%B9%D0%B4%D0%B5%D1%82%D1%8C%D1%81%D1%8F%20%D1%83%20%D0%BF%D0%BE%D0%B2%D1%96%D0%B4%D0%BE%D0%BC%D0%BB%D0%B5%D0%BD%D0%BD%D1%96> (дата звернення: 01.03.2024).

13. Норвегія надасть гроші українцям, які хочуть повернутися додому: що відомо. URL: https://visitukraine.today/uk/blog/2778/norway-will-provide-money-to-ukrainians-who-want-to-return-home-what-is-known#google_vignette (дата звернення: 01.03.2024).

REFERENCES

1. Dublinska konventsia. "Dublin Convention". URL: https://www.unhcr.org/ru/wp-content/uploads/sites/73/2019/12/%D0%94%D1%83%D0%B1%D0%BB%D0%B8%D0%BD%D1%81%D0%BA%D0%B0%D1%8F_%D0%BA%D0%BE%D0%BD%D0%B2%D0%B5%D0%BD%D1%86%D0%B8%D1%8F_1990.pdf (Date of Application: 25.03.2024) [in Ukrainian].

2. Dyrektyva Rady 2001/55/EC vid 20.07.2001 pro minimalni standarty dlia nadannia tymchasovoho zakhystu u vypadku masovoho naplyvu peremishchenykh osib ta pro zakhody, shcho spriyaiu zbalansovanosti zusyl mizh derzhavamy-chlenamy shchodo pryiomu takykh osib ta ponessennia naslidkiv tsoho. "Council Directive 2001/55/EC dated July 20, 2001 on minimum standards for the provision of temporary protection in the event of a mass influx of displaced persons and on measures promoting the balancing of efforts between Member States to receive such persons and bearing the consequences thereof". URL: <https://ips.ligazakon.net/document/MU01293> (Date of Application: 27.03.2024) [in Ukrainian].

3. Council directive 2004/83/EC of April 29, 2004 on minimum standards for the qualification and status of third country nationals or stateless persons as refugees or as persons who otherwise need international protection and the content of the protection granted. URL: <https://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2004:304:0012:0023:EN:PDF> (Date of Application: 27.03.2024) [in English].

4. Regulation (EU) 2021/2303 of the European Parliament and of the Council of December 15, 2021 on the European Union Agency for Asylum and repealing Regulation (EU) No 439/2010. URL: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A32021R2303>. (Date of Application: 27.03.2024) [in English].

5. Implementatsiine rishennia rady (IeS) 2022/382, shcho vstanovliuie naiavnist masovoho naplyvu peremishchenykh osib z Ukrainy u rozuminni statii 5 Dyrektyvy 2001/55/IeS ta zaprovadzhuie tymchasovy zakhyst. "Implementing decision of the council (EU) 2022/382 establishing the presence of a mass influx of displaced persons from Ukraine within the meaning of Article 5 of Directive 2001/55/EC and introducing temporary protection". URL: <https://ips.ligazakon.net/document/MU22006> (Date of Application: 27.03.2024) [in Ukrainian].

6. Yevroparlament ukhvalyv pakt pro mihratsiiu ta nadannia prytulku: khochut posylyty borotbu z nelehalnoiu mihratsiieiu. “The European Parliament adopted a pact on migration and asylum: they want to strengthen the fight against illegal migration”. URL: <https://zn.ua/ukr/ECONOMICS/jevproparlament-ukhvaliv-pakt-pro-mihratsiju-ta-nadannja-pritulku-khochut-posiliti-borotbu-z-nelehalnoju-mihratsijeju.html> (Date of Application: 27.03.2024) [in Ukrainian].

7. Uriad Polshchi ukhvalyv spetszakon pro dopomohu ukrainsiam: zakhyst prodovzheno, dopomohu obmezhenno. “The Polish government adopted a special law on aid to Ukrainians: protection extended, aid limited”. URL: <https://uapl.info/uriad-polshchi-ukhvalyv-spetszakon-pro-dopomohu-ukrainsiam-zakhyst-prodovzheno-dopomohu-obmezhenno/> (Date of Application: 27.03.2024) [in Ukrainian].

8. U Chekhii vprovadzhuiut zminy statusu prozhyvannia dlia bizhentsiv: yaki prava matymut ukrainsi. “Changes in the residence status for refugees are being implemented in the Czech Republic: what rights will Ukrainians have”. URL: <https://rubryka.com/2024/04/07/zminy-statusu-prozhyvannia-dlya-bizhentsiv/> (Date of Application: 29.03.2024) [in Ukrainian].

9. U Chekhii zbyraiutsia platyty ukrainsiam, yaki povertaiutsia dodomu. “In the Czech Republic, they are going to pay Ukrainians who return home”. URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-world/3804340-u-cehii-zbirautsa-platiti-ukraincam-aki-povertautsa-dodomu.html> (Date of Application: 29.03.2024) [in Ukrainian].

10. Zakon Latviiskoi Respubliky vid 04.03.2022 pro pidtrymku tsyvilnoho naseleattia Ukrainy. “Law of the Republic of Latvia dated March 4, 2022 on support of the civilian population of Ukraine. URL: <https://www.baltikon.lv/news/zakon-o-podderzhke-grazhdanskogo-naseleniya-ukrainy/> (Date of Application: 29.03.2024) [in Ukrainian].

11. Zakon pro dostup inozemtsiv do Korolivstva ta yikh perebuvannia tut (Zakon pro immihratsiiu). “Law on the access of foreigners to the Kingdom and their stay here (Immigration Law)”. URL: <https://lovdata.no/dokument/SF/forskrift/2009-10-15-1286?q=utlending> (Date of Application: 01.04.2024) [in Ukrainian].

12. Chekhiiia zapustyla prohramu dlia povernennia ukrainsiv dodomu: sheho pro nei vidomo. “The Czech Republic launched a program to return Ukrainians home: what is known about it”. URL: <https://tsn.ua/ukrayina/chehiya-zapustila-programu-dlya-povernennia-ukrayinciv-dodomu-scho-pro-neyi-vidomo-2592336.html#:~:text=%D0%97%D0%B0%D0%B7%D0%BD%D0%B0%D1%87%D0%B0%D1%94%D1%82%D1%8C%D1%81%D1%8F%2C%20%D1%89%D0%BE%20%D0%9C%D1%96%D0%BD%D1%96%D1%81%D1%82%D0%B5%D1%80%D1%81%D1%82%D0%B2%D0%BE%20%D0%B2%D0%BD%D1%83%D1%82%D1%80%D1%96%D1%88%D0%BD%D1%96%D1%85%20%D1%81%D0%BF%D1%80%D0%B0%D0%B2,%22%2C%20%E2%80%94%20%D0%B9%D0%B4%D0%B5%D1%82%D1%8C%D1%81%D1%8F%20%D1%83%20%D0%BF%D0%BE%D0%B2%D1%96%D0%B4%D0%BE%D0%BC%D0%BB%D0%B5%D0%BD%D0%BD%D1%96> (Date of Application: 01.03.2024) [in Ukrainian].

13. Norvehiiia nadast hroshi ukrainsiam, yaki khochut povernutysia dodomu: sheho vidomo. “Norway will provide money to Ukrainians who want to return home: what is known”. URL: https://visitukraine.today/uk/blog/2778/norway-will-provide-money-to-ukrainians-who-want-to-return-home-what-is-known#google_vignette (Date of Application: 01.03.2024) [in Ukrainian].

Bahadenko Iryna,Candidate of Juridical Sciences, Senior Researcher, Head of the Department,
State Research Institute MIA Ukraine, Kyiv, Ukraine,
ORCID ID 0000-0002-3350-4411**LEGAL REGULATION OF MIGRATION IN THE EUROPEAN UNION
AND CERTAIN EUROPEAN COUNTRIES IN THE CONTEXT OF
MARTIAL LAW IN UKRAINE**

This article examines the legal framework regulating migration and related issues within the European Union as well as in a number of European countries. In particular, the author examines the current EU regulations that provide for minimum standards for granting temporary protection and determine the status of a person in need of temporary protection (Council Directive 2001/55/EC on minimum standards for granting temporary protection in the event of mass influxes of displaced persons and measures to promote a balance of efforts between Member States to receive such persons and bear the consequences thereof). The article deals with the principles of preventing and combating transnational organized crime, in particular in the field of illegal migration, human trafficking, etc. The Protocol to Prevent, Suppress and Punish Trafficking in Persons, Especially Women and Children, supplementing the UN Convention against Transnational Organized Crime, adopted by General Assembly resolution 55/25 (2000), aims to prevent and combat trafficking in persons, paying particular attention to women and children. The necessity of safeguarding and supporting victims of such trafficking in a manner that upholds their fundamental human rights, while fostering collaboration between involved states in the pursuit of these objectives, is underscored. The article considers the Supplementary Protocol against the smuggling of migrants by land, sea and air, supplementing the above-mentioned higher UN Convention, aimed at preventing and combating the smuggling of migrants and promoting cooperation among States Parties to achieve these objectives while ensuring the protection of the rights of smuggled migrants). The legal possibility of free movement within the European space, as well as the freedom to choose the country of temporary residence (which may be long-term) is enshrined in Regulation (EU) No. 2016/1191 on facilitating the free movement of citizens. Council Directive 2004/38/EC on the right of Union citizens and their family members to move and reside freely in the territory of the Member States establishes a uniform set of requirements for the issuance of official documents within the European Union. Norms for the protection of victims of armed conflicts and victims of human trafficking have been enshrined (Protocols (I, II) to the Geneva Convention (IV, 1949) relative to the Protection of Victims of Armed Conflicts, both International and Non-International, and the Protocol to Prevent, Suppress and Punish Trafficking in Persons, Especially Women and Children, supplementing the UN Convention against Transnational Organized Crime, adopted by General Assembly Resolution 55/25 (2000)). The article delineates the grounds and procedure for the return (readmission) of third-

© Bahadenko Iryna, 2024

DOI (Article): [https://doi.org/10.36486/np.2024.2\(64\).10](https://doi.org/10.36486/np.2024.2(64).10)

Issue 2(64) 2024

<https://naukaipravookhorona.com/>

country nationals, as set forth in Directive 2008/115/EC on common standards and procedures to be applied in the Member States for the return of illegally staying third-country nationals. The areas of cooperation and interaction between developed countries in the field of security have been identified, including Regulation (EU) 2018/1240 establishing the European Travel Information and Authorization System (ETIAS), Regulation (EU) 2020/493 establishing the False and Authentic Documents on the Internet (FADO) system, and others.

Moreover, the author analyzes the present legislation of select foreign countries in relation to the field of migration as it pertains to the context of martial law in Ukraine. In particular, the national acts of Poland, the Czech Republic, Latvia, and Norway regulate the issue of the forced displacement of Ukrainian citizens directly, the provision of temporary protection to displaced Ukrainians, as well as the provision of support to Ukraine as a state (primarily in the defense and economic spheres).

Keywords: normative and legal regulation, migration, temporary protection, martial law.

Отримано 30.05.2024